
KRÓNIKA

ELHUNYT BORISLAV PEKIĆ – Július 2-án, hatvankét éves korában elhunyt Borislav Pekić író. Podgoricában született 1930-ban. Belgrádban járt gimnáziumba, 1948-ban érettségizett. Még abban az évben letartóztatták, 1949-ben pedig tizenöt évi börtönbüntetésre ítélték, mert tagja volt egy illegális szervezetnek, a Jugoszláv Demokratikus Ifjúsági Szövetség főbizottságának. 1953-ban kegyelmet kapott. Ezután Belgrádban a Bölcsészettudományi Karon kísérleti pszichológiát tanult. 1958 és 1964 között dramaturgként és forgatókönyvíróként dolgozott. 1971-től Londonban élt, a Londoni Rádió kommentátora volt.

Borislav Pekićet a modern jugoszláv irodalom egyik legeredetibb hangú írójának tartják. Regényeket, elbeszéléseket, drámákat, hangjátékokat, esszéket írt, és publicisztikája is jelentős. Munkáit angol, német, francia, holland, lengyel, cseh, szlovák, magyar, román, szlovén, rétoromán, macedón és albán nyelvre fordították le. Főbb művei: Csodák ideje (Vreme čuda, novellák), Arsenije Njegovan zarándoklása (Hodočašće Arsenija Njegovana, regény), Ikaros Gubelkijan szárnyalása és bukása (Uspenje i pad Ikara Gubelkijana, kisregény), Hogyan csitítsuk el a vámpírt (Kako upokojiti vampira, regény), Veszettség (Besnilo, regény), 1999 (regény), Aranygyapjú (Zlatno runo I–VII., regényciklus), Atlantisz (Atlantida, regény), Levelek idegenből (Pisma iz tuđine, publicisztika), Újabb levelek idegenből (Nova pisma iz tuđine, publicisztika), Godine koje su pojele skakavci (Évek, amelyeket felfaltak a sásák,

önéletraiz). 1984-ben tizenkét kötetben kiadták válogatott műveit.

Borislav Pekić munkásságának értékelésére egyik következő számunkban visszatérünk.

DEZERTŐR – Ezzel a címmel forgatott filmet Živojin Pavlović. A bemutatóról Ládi István a következőképpen tudósított a Magyar Szónak: „Živojin Pavlović és Snežana Lukić a forgatókönyvet Dosztojevszkij műve nyomán írták, áthelyezvén a cselekményt a mai viharos környezetbe. Így a film közvetlenül hazai vonatkozású: az eleje és a vége Vukováron készült, de ugyanakkor a mondanivalója teljes mértékben általános is. (. . .) A Dezertőrben a háború a szereplők lelkében folyik, mégis, az összefüggések véres, kegyetlen jelenünkkel kapcsolatosak.

Két katonatiszt, két régi barát, akik valamikor ugyanabba a lányba voltak szerelmesek, újra összetalálkoznak Vukováron, de most az egyik katonai bíró, a másik pedig dezertőr. A bírót Radoš Bajić alakítja kiválóan, a dezertőrt pedig Rade Šerbedžija pompásan és ragyogóan. A háború vetületében az ő drámájuk bonyolódik, amelyben a bíró és a szökevény, a hős és a gyáva szerepe, a hűség és a hűtlenség, a jó és a gonosz viszonylagossá válik (. . .) Egyidejűleg melodráma, thriller és háborús film ez, amely néha kibővített tévéjátékra emlékeztet.”

YU FEST '92 – A szabadkai színház ebben az évben is meghirdeti az úgynevezett YU FEST-rendezvényt, amelynek keretében Ljubi-

ša Ristic színre állítja a Hair című musicalt, és felújítja az alig néhány repríz megért Rigómezei csata című előadást. A belgrádi Obrad Radulović Charlie Chaplinnek állít emléket Šarlo című mozgásszínházi produkciójával. Saša Gabrić James Joyce Ifjúkori önarckép című regényének színpadi változatát rendezi, az angliai Alyson Woods pedig A vámpír itt van c. Norman Brook-dramát. Marko Mamučić Camus Sziszüphosz mítoszát viszi színre, Urbán András Shakespeare Hamletjét rendezi. Lálity István Lifka Sándor életútjáról és az első szabadkai mozi megnyitásáról készített előadást.

JUHÁSZ ERZSÉBET NYERTE A MAGYAR SZÓ NOVELLAPÁLYÁZATÁT – A Magyar Szó szerkesztősége négyévi kihagyás után felújította a Majtényi Mihályról elnevezett novellapályázatát. Az első díjat Juhász Erzsébet nyerte. A második díjas novella szerzője Harkai Vass Éva, a harmadik díjasé Barácius Zoltán. A Bányai János, Fekete J. József és Náray Éva összetételű zsűri még mintegy tíz pályaművet ajánlott megvásárlásra és közlésre.

MEGALAKULT A VAJDasÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI SZÖVETSÉG – Július 11-én Szenttamáson megalakult a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség, amelynek célja – Fazekas János intézőbizottsági elnök szerint –, „hogy teljes odaadással ápoljuk anyanyelvünket, ismerjük meg nemzetünk történelmét, őrizzük és gyűjtjük össze azokat a hagyományokat, szokásokat, munkaeszközöket, amelyek igazolják létezésünket és ezeréves ittlétün-

ket, fennmaradásunkat. Erre hivatott a VMMSZ: hogy életre keltse a Vajdaság minden zugában a kihalóban lévő magyar kultúrértékeket.” A szövetség elnöke Dudás Károly lett, aki a Magyar Szónak többek között a következőképpen nyilatkozott: „Döntöttünk arról is, hogy a művelődési intézmények, kisebb alkotóműhelyek is tagjai lehessenek a szövetségnek. Szabadkán hangzott el a javaslat, hogy többek között itt lenne a helye a Tanyaszínháznak, a szíváci Szenteleky-napoknak, a topolyai Film- és Videotábornak. Arra volna szükség, hogy a vajdasági művelődési életnek végre gazdája legyen. A művelődési élet majd minden területén alakultak szakszervezetek (zenei, táncművészeti, színművészeti, video-képzőművészeti, népművelési, propaganda-publicisztikai és gazdasági-jogi). Emellett azonban újabbakat is létrehozhat az igényeknek megfelelően a választmány...”

ISMÉT ÚTON A TANYASZÍNHÁZ – Július 18-án újabb bemutatót tartott az Újvidéki Színművészeti Akadémia keretében immár tizenöt éve működő Tanyaszínház. A hagyományoknak megfelelően a bemutató ezúttal is Kaviillon volt, ahol Soltis Lajos rendezésében a Tündérmese című előadást mutatta be a huszonöt fős társulat, amely George Orwell Állatfarm című regénye alapján készült. A bemutató után a lelkes társulat kéthetes vendégjátékra indult, és felkeresi Észak- és Közép-Bácska több települését és kisvárosát. A Tanyaszínház előadásáról következő számunkban közöljük értékelő írásunkat.